

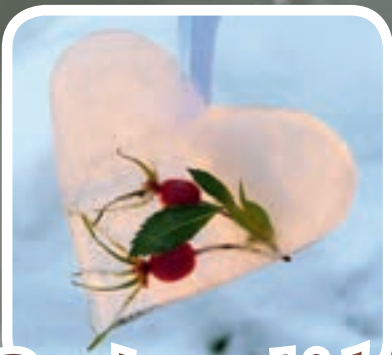
www.akila.se

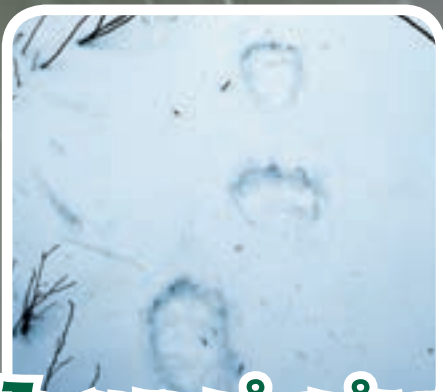
AKILA

NR 1 2010

PRIS 40 KR

Pyssla med is!

Ta vara på spårsnön!

Tips i vinterkylan!

Innehåll i nr 1 2010

- 3 Småfåglarna äter lite och ofta!
- 4 Lodjuret - den bästa jägaren
- 6 Tjädern är störst i skogen
- 8 Spana efter djuren på himlen!
- 10 Ta vara på spårsnön!
- 12 Vilda tipset
- 13 Hälg
- 14 Kul pyssel med is och snö!
- 16 Djurposter
- 18 Naturens apotek
- 19 Hälg
- 20 Max är ett snidarproffs!
- 22 Rusta dig rätt för isfisket!
- 24 Tips i vinterkylan!
- 25 Hälg
- 26 Rödräven varnar med svansen
- 28 Första året med Ozzy
- 31 Spanarna

På omslaget: Korp

FOTO: LARS-GÖRAN ABRAHAMSSON

Hej!

Välkommen till ett riktigt vinter-nummer av Akila! Snö, is och kyla präglar hela tidningen. Men du får också träffa Max som har en speciell hobby, han snidar knivar! Och taxvalpen Ozzy som vi följt på Akilas hemsida får nu också plats i tidningen. Glöm nu inte att gå ut och ha kul i snön också!

Marie

Svenska Jägareförbundet
Öster Malma, 611 91 Nyköping
tel 0155-24 62 00

Ges ut av Svenska Jägareförbundet med sex nummer per år.

Adress: AKILA, Trolleholm 1267, Södra Gryderup, 268 90 Svalöv. **Ansvarig utgivare:** Jan Henricson
Redaktör: Marie Gadolin, tel och fax 0413-722 30, e-post akila@bwm.se **Prenumeration:** Tel 035-19 75 26,
e-post: akila@publicum.se **Adressändringar:** skickas till Medlemservice, c/o ISY Informationssystem AB,
Furuviksringen 10, SE-302 44, Halmstad, ange tidningens namn och prenumerationsnummer!
Pris för helårsprenumeration 180 kr. Annonser: Lennart Åström, Svenska Jägareförbundet, tel 08-540 215 97,
mobil 0703-99 80 18. **Grafisk form:** Ted Karlsson, Edition Andersson AB, Höganäs. **Tryck:** VTT Grafiska, Vimmerby.
Redaktionen tar inte ansvar för insänt material som inte är beställt av oss. ISSN 1404-8434

Småfåglarna äter lite och ofta!

*Var är maten,
tycks denna lilla
stjärtmes undra?*

FOTO: TERO NIEMI

*En talgboll är en enorm
hjälp för småfåglarna!*

FOTO: KENNETH JOHANSSON

När du känner dig mätt och belåten så fryser du mindre även om vädret är kyligt. Det beror på att kroppen förbränner maten och ger värme. Så är det också för fåglarna.

Du kan ta på dig en tröja extra när det är kallt. Det kan inte fåglarna. De har samma dun och fjädrar både varma och kalla dagar.

Men fåglarna har liksom en motorvärmare i kroppen. Den ger värme snabbt, men bara om den får energi i form av fet mat.

Maten smälter fortare, hjärtat pumpar runt blodet snabbare, blodtrycket blir högre och kroppstemperaturen ligger på 41 grader, vilket skulle vara jättemycket feber för dig.

Men fågeln har ett problem. Den kan inte proppa i sig hur mycket mat som helst på kort tid. Då blir den för tung för att orka flyga.

Därför äter fåglarna små portioner, snabbt och lika fort som maten förbränns.

Då förstår du säkert hur mycket det betyder för små mesar, finkar och sparvar att du hjälper dem med feta solrosfrön när det är kallt!

TEXT: ÅKE EKDAHL

Lon har stora runda tassar med mycket päls och små trampdynor.

Varför lon har en så kort svans är det ingen som vet. De vita fläckarna på öronens baksida är också svåra att förklara.

Lodjuret – den bästa jägaren

Det är lätt att känna igen ett lodjur. Örontofsarna, de stora gula ögonen och den korta svansen är det mest utmärkande. Dessutom har lodjur polisonger!

Pälsten är fläckigt grågulbrun och bakbenen är långa och kraftiga. Lodjuret ser och hör jättebra medan luktsinnet är sämre.

Lodjuret är vackert men varför har det så kort svans när de

andra kattdjuren har lång svans? En annan besynnerlig sak med lodjuret är de vita "speglarna" på baksidan av öronen.

Viktiga frågor måste man få svar på och vi frågar Olof Liberg på Grimsö forskningsstation. Olof är forskare och vet det mesta om lodjuret.

– Det här är svåra frågor och inget det går att forska på. Hur djur ser ut går många hundratusentals år tillbaka i tiden. Av någon anledning blev det så att lodjuret fick en kort svans.

Samma sak är det med de vita öronspeglarna.

– En teori med det vita på öronen är att de ljusa fälten underlättar för ungarna att följa mammans vandringar i dåligt ljus, men det är bara en teori, säger Olof.

De stora gula ögonen och tofsarna på öronen är typiska för lodjuret.

Ett lodjursspår i snö. Spåret går bestämt rakt fram och man brukar inte se några avtryck från klorna.

Lon har dödat ett rådjur och kommer tillbaka till kroppen i flera dagar för att äta.

ÄTER KÖTT

Lon är anpassad till att äta kött. Den kan inte äta gräs som rådjur och harar eller gnaga bark som bävern gör. Därför är lon utrustad med vassa klor och tänder för att fånga byten.

Bland kattdjuren är lodjuret den skickligaste jägaren. Bättre än lejon och geparder som lever på savannen i Afrika. Lodjuret lyckas vid sex av tio jaktförsök på hare, rådjur och ren. Lejonen, till exempel, lyckas bara vid två av tio försök på sina byten.

STORA RUNDA SPÅR

Lodjursspår är ganska enkla att känna igen. Lodjurets tassavtryck är stort och runt, decimeterlångt. Trampdynorna är små och de båda främre trampdynorna är olika stora. Den inre är något större än den yttre. Avtryck av klorna saknas i regel och lon går bestämt rakt fram med fötterna något inåt.

Jag korsar ett lodjursspår under en skidtur. Spåret verkar inte så gammalt och går mot en tallungskog. Efter en bit ser jag blodspår och ett släppspår som avslöjar vad som hänt. Lodjuret

har lurpassat på en liten höjd när ett rådjur passerat nedanför. Ett språng på sju meter och anfallet lyckades.

HELA BITAR

Tänderna fungerar som saxar och köttet klipps i lagom stora bitar som sväljs hela. Lodjur kan inte äta fruset kött och för att ett dödat rådjur inte ska bli djupfryst, kan lon ibland gräva snö över kroppen.

För att inte störa lodjuret lämnar jag platsen. Efter tre dagar är jag tillbaka där dramat utspelade sig. Lodjuret har flyttat sitt byte några meter längre in i skogen och ätit mera av rådjuret. Bara bakkdelen på djuret finns kvar. Det har varit milt i flera dagar och rådjuret är fortfarande ofrust.

Några dagar senare är jag tillbaka igen och då är det inte mycket kvar av rådjuret, bara hår och ben.

Allt är lugnt och lon har mätt och belåten dragit vidare på sin ensamma vandring.

TEXT & FOTO: ÅKE JOHANSSON

Tjädern är störst i skogen

På senvintern kan man få se tjädertuppar börja spela i någon trädtopp.

Tjädertuppen är en ståtlig fågel med sitt grön-skimrande bröst och bruna vingar med vita knogar mot den mattsvarta kroppen.

Tjäderhönan kan tyckas se ganska tråkig ut vid en jämförelse, men studerar man henne på nära håll syns det att hon också är mycket vackert tecknad med rödbrunt bröst och brunspräcklig kropp.

Trots sin imponerande storlek, (en tupp kan bli över 90 centimeter från stjärtspetsen till näbben och väga 3,5–5 kilo) lever tjädern ett ganska dolt liv i skogen.

Den trivs i gammal skog med mycket äldre tall och närhet till fuktig mark. Det man oftast ser är de spår tjädern lämnar efter sig, fotspår i snön på vintern men också spillning. Och spillning blir det mycket av, ungefär 100 korvar varje dygn! Tittar man noga på dem ser man att korvarna vintertid utgörs av hoppressade barrester.

MAT I KRÄVAN

Det vanligaste är att tjädern sitter i tallar och äter barr, men de tjädrar som lever i fjälltrakterna där det inte växer tall får klara sig på annat sätt. En del lämnar helt enkelt området under vintern för att komma tillbaka på våren då speltiden närmar sig, men vissa tjädrar stannar kvar i fjälltrakterna hela vintern. De livnar sig då på det som finns, bland annat enbarr och björkknoppar.

Eftersom vinterdagarna är korta måste fåglarna få i sig

mycket föda på kort tid för att klara den långa natten. Därför har de en utbuktning på matstrupen, krävan, där födan först samlas. Krävan kan hos en vuxen tupp rymma nästan åtta deciliter.

Därför transporteras födan successivt vidare till magsäcken, en transport som tar 14–15 timmar om krävan är helt full. Eftersom barr är svårsmälta, fungerar magen på ett mycket speciellt sätt. Den innehåller grus som tjädern har plockat i sig på skogsbilvägar och under rotvältor. För att sönderdela födan pressar magen ihop sig med starka muskelrörelser. Tillsammans med grusets malande effekt mot magens sandpapperslika insida gör det att den energirika saften pressas ur barren.

SKYDD UNDER GRAN

Om det är riktigt kallt ute kan tjädern söka skydd under täta granar, vilket också är ett bra skydd mot rovfåglar. Ett djupt snötäcke är också av stor betydelse om vintern är mycket kall, eftersom fågeln då kan gräva ner sig i snön, den blir en effektiv isolering mot kylan.

Är det omkring 20 minusgrader ute, kan det i en sådan snögrotta vara betydligt mildare, runt noll eller till och med några plusgrader.

När sedan våren kommer blir det mer omväxling på matsedeln. Tuvullen kommer tidigt och dess knoppar tycker tjädern om att äta. Det är också då, i skiftet april–maj som tjädern har sin parningstid.

TEXT & FOTO: GÖRAN EKSTRÖM

Tjädern gillar att äta tallbarr, men i fjälltrakterna får fågeln kanske nöja sig med enbarr.

Det syns tydligt i vilket träd en tjäder suttit i under natten! Det blir en rejäl hög med spillning under trädet.

Så länge snötäcket inte är allt för djupt går tjädern och äter bärris och bär.

Tittar man närmare på spillningen ser man att den nästan bara innehåller rester av barr.

En tjädertupp som uppvaktar en höna i parningstiden.

Spana efter djuren

Vintern är en bra tid att titta på stjärnor. Det blir mörkt tidigt på kvällarna och man ser många fina stjärnbilder. Visste du att det finns både jägare och jakthundar på stjärnhimlen?

Orion är jägaren med pilbåge, bälte och svärd. Han har två hundar och haren springer mellan hans ben och retas!

Maria Rydell '09

på himlen!

Så här ser stjärnbilderna ut på himlen!

På vintern ser man stjärnbilden Orion väldigt tydligt. Klä dig varmt, ta med en kikare och något att ligga på och gå ut en klar kväll. Leta upp en öppen plats, helst utan hus och gatubelysning. Lägg dig ner, blunda och räkna till hundra. Detta gör att ögonen vänjer sig vid mörkret och du kommer att se bättre.

Titta nu upp på alla tusentals stjärnor! Om du kan se tre starkt lysande stjärnor på en rad så har du hittat Orions bälte! När man väl har hittat det kan man med lite fantasi även se svärdet som hänger i bältet och armen som är sträckt med en pilbåge.

Tänk på att stjärnhimlen inte ser likadan ut alltid. Jorden vrider ju på sig medan stjärnorna står stilla. Så i november ser man Orion i öster och i februari ser man honom i söder. Polstjärnan är den enda stjärna som alltid står rakt i norr. Därför kan man orientera sig med hjälp av Polstjärnan som sitter längst ut på Lilla Björnens svans.

GRYM JÄGARE

Orion var en väldigt grym och elak jägare, om man ska tro de gamla grekiska sagorna om stjärnbilderna. Han jagade bara för sitt eget nöjes skull och slog ihjäl alla djur han kom åt. Han hade två hundar också. De hette Sirius och Procyon.

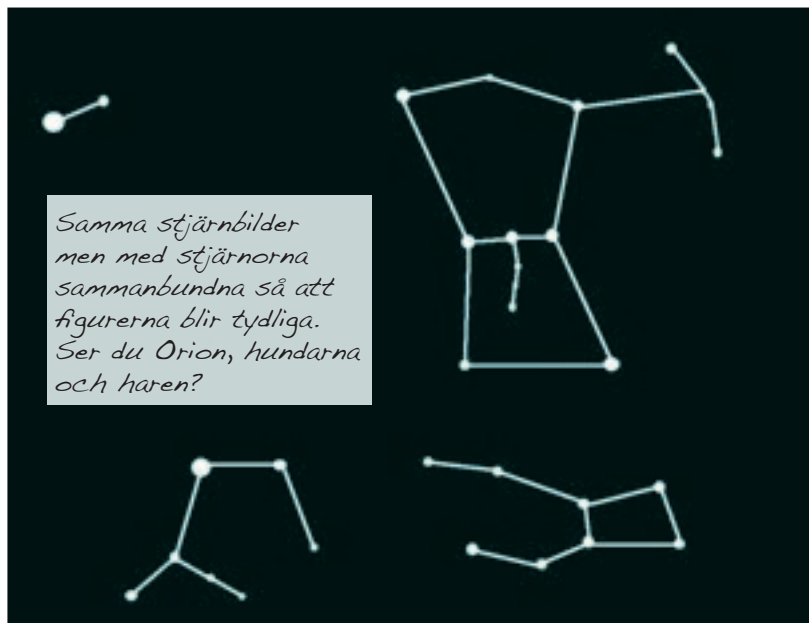
Strax under Orion ser man stjärnbilden Stora hunden, Sirius. Lilla hunden finns uppe vid Orions vänstra axel.

En dag trampade Orion sönder ett fågelbo på marken. Den lilla fågeln blev så klart ledsen, men fick en bra chans att hämnas på Orion. Det var nämligen så att vårens gudinna, Ostara, kom förbi och förvandlade fågeln till en hare. Haren skuttade iväg för att retas med Orion. Den kilade mellan benen på jägaren, hundarna sprang efter och den stora jägaren trillade omkull.

Detta var förstås väldigt roligt för haren, men Orion blev bara ännu argare och elakare och fortsatte att sprida skräck omkring sig. Till slut lyckades i alla fall haren, tillsammans med Den Stora Björnen och Den Lilla Björnen att överlista Orion. Till sin hjälp hade de Skorpionen som stack Orion i foten så att han dog.

KARLAVAGNEN

På himlen kan man se dem allihop, hur haren retar hundarna vid Orions fötter, Skorpionen och Björnarna. Lättast är det att leta upp Karlavagnen, som de flesta brukar känna till. Den

Samma stjärnbilder men med stjärnorna sammanbundna så att figurerna blir tydliga. Ser du Orion, hundarna och haren?

ingår tillsammans med några fler stjärnor i Stora Björnen. Haren och den Stora Hunden kan vara svåra att se eftersom de ligger så långt ner på himlen för oss här i Sverige. Men på vintern går det bra.

Ett tips är att skaffa en stjärnkarta eller låna en bok på biblioteket och gå ut och spana efter olika stjärnbilder. Man kan även låna böcker och läsa mer om de olika gudarna och hjältarna i den grekiska mytologin.

PÅSKHAREN

Men hur gick det för Haren då? Jo, när Orion var död så sprang haren tillbaka in i skogen där den hade varit fågel förut. Den längtade efter att lägga ägg igen och Ostara frågade om hon skulle förvandla tillbaka den till fågel. Men Haren trivdes som hare, men ville kunna lägga ägg...

Därför gjorde Ostara så att haren en gång om året, kring påsk, kunde lägga ägg i olika färger...

Kan ni gissa vilken hare det är? Jo, påskharen förstås! Det roliga är att påsk heter easter på engelska och ostern på tyska, ganska likt Ostara eller hur?

TEXT & BILD: MARIE RYDELL

Ta vara på spårsnön!

Snö är härlig på många sätt! Riktigt spännande blir det när man kan följa en spårlopa en bit, eller ser ett spår man aldrig sett förut.

Ett måttband är bra att ha med sig då man letar spår. Olika djur har olika spårlängd och ibland kan man behöva mäta hur långt det är mellan avtrycken efter samma tass (till exempel höger framtass) för att kunna avgöra vad det är för djur som gått fram i snö. Men man kan även använda måttbandet för att mäta hur stort ett spåravtryck är.

TEXT & FOTO: LEIF GUSTAVSSON

En vessla har gått ner i en sorkgång och förmodligen lyckats fånga ett byte där. Några små blodfläckar syns i löpan.

Här har en varg och en räv korsat varandras spår! Vargen har gått nerifrån och uppåt i bilden och räven från höger till vänster.

Här har en björn varit ute och lufsat, trots att det fortfarande är vinter!

Tidigt på våren medan snön fortfarande ligger kvar så kan man se att grävlingarna är uppe och rör sig från sina gryt som de övervintrat i.

Vad äter älgen?

Vad älgen äter varierar mycket med årstiderna. På vintern äter älgen kvistar av barr- och lövträd. Om snötäcket är tunt kan också bärris och ljung vara viktiga inslag i födan.

Under våren kommer en period då just bärris och ljung äts mycket.

Sommarfödan består mest av blad från lövträd och en del örter. På våren och sommaren äter älgen dessutom en del gräs och vattenväxter.

Efter en ny bärris- och ljungperiod på höstkanten återgår älgen till sin vinterdiet - kvistar.

KÄLLA: VILT&VETANDE, SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET
FOTO: BERTIL PETTERSSON

VILDA X TIPSET

Hur mycket vet du om djur och natur? TIPS! Läs Akila nogat!

Tippa tio rätt och vinn boken "Vadå naturen?"

Skicka din tipsrad senast den 25 februari till AKILA, Trolleholm 1267, 268 90 Svalöv.

Tre vinnare och rätt rad presenteras i Akila nr 3/2010!

1. HUR LÅNG BLIR EN TJÄDERTUPP FRÅN NÄBB TILL STJÄRT?

- 1) En halv meter
- X) Nästan en meter
- 2) Över två meter

FOTO: TERO NIEMI

2. VAD ÄR ORION?

- 1) En stjärnbild
- X) En fågel
- 2) En slags skorpion

3. HUR HÖG TEMP HAR EN LITEN FÅGEL NORMALT?

- 1) 36 grader
- X) 39 grader
- 2) 41 grader

4. HUR VARNAR RÄVEN FÖR FAROR?

- 1) Den håller svansen högt
- X) Den springer i cirkel
- 2) Den lägger sig ner

5. VILKEN FÄRG HAR MOGNA BJÖRNBÄR?

- 1) Brun
- X) Röd
- 2) Svart

6. HUR TJOCK BÖR ISEN VARA VID VINTERFISKE?

- 1) En centimeter
- X) Minst en decimeter
- 2) Minst en meter

FOTO: JANNE OLSSON

7. HUR SER DUVHÖKEN UT PÅ BRÖSTET?

- 1) Strimmig
- X) Prickig
- 2) Enfärgad

8. HUR MÅNGA GÅNGER BAJSAR EN TJÄDER PÅ ETT DYGN?

- 1) Cirka 10
- X) Cirka 50
- 2) Cirka 100

FOTO: GÖRAN EKSTRÖM

9. VILKEN FORM HAR ETT LODJURSSPÅR?

- 1) Avlångt
- X) Runt
- 2) Fyrkantigt

10. VAD ÄTER ÄLGEN MEST PÅ VINTERN?

- 1) Kvist
- X) Hö
- 2) Äpplen

RÄTT RAD I VILDA TIPSET I NR 5/2009 VAR:

X21 XX2 X121

Det visste bland annat **Mathias Toresson i Ankarsum,** **Emma Sjögren i Taberg** och **Kicki Ericsson i Uppsala** som vinner varsitt exemplar av boken "Vadå naturen?". Grattis!

Grattis ni vann!

Namn

Adress

Postnr och postort

Om du inte vill klippa i tidningen kan du skriva rätt rad på ett vykort och skicka hit. Men glöm inte att skriva ditt namn och adress! Skriv även vilket nummer av Akila tävlingen gäller.

	1	X	2
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Kul pyssel med is och snö!

Det är roligt och enkelt att göra lite pynt att ha utomhus. Är det minusgrader kan man låta ispyntet frysa till is utomhus, annars kan man lägga det i frysen.

V arför inte göra ett gulligt snötroll istället för en vanlig snögubbe? Som här kan man exempelvis ta granris och skägglav, en potatis som näsa, knappar som ögon och tand. Av kvistar kan man göra mun, örhängen, skärp och skosnören.

ISLYKTOR

Vackra islyktor är lätta att göra. Ta en större plastburk, exempelvis en kakburk eller en mindre plasthink. Sätt ner en plastmugg i mitten av den större, med någon slags tyngd i, exempelvis stenar. Fyll vatten mellan muggen och burken eller hinken till strax under muggens kant, för att inget vatten ska komma i muggen.

Om man vill ha en islykta med färg, kan man först blanda i önskad vattenfärg. Stick därefter ner några kvistar av gran eller liknande.

När det frusit till is, spolat hett vatten i muggen och utanpå burken eller hinken tills isen lossnar från dem. Sedan är det bara att sätta i ett värmeljus och lyktan är färdig.

De mindre islyktorna gör man på samma sätt, förutom att man använder plastmuggar på utsidan och små glasburkar på insidan.

ISHÄNGEN

Enkla ishängen kan man göra av kakformar som man lägger i tomma glassburkar av plast eller liknande. Burkarna fylls sedan med lite vatten så att kakformarna fylls. Ett hänge av snöre eller band viks sedan fast i kakformarnas kant. En dekoration läggs i varje kakform.

När de har frusit till is, spolat plastburkarnas utsidor med varmt vatten tills de lossnar. Spola sedan försiktigt runt kakformarna tills de lossnar från ishängena.

TEXT & FOTO: EVA OLSSON JANNE OLSSON

I den här bordsdekorationen har istappar stukats ner i en korg med snö tillsammans med grankvistar och kottar.

Snötrollet bjuder fåglarna på röda äpplen. När skymningen faller kan man placera några värmeljus i snötrollets famn.

Om man fryser in växter under sommaren, kan man som här använda dem i islyktorna.

Is hjärta med ett tidigare infruset nypon från sommaren.

I den större islyktan har färg blandats i vattnet och några grankvistar lagts i innan den frusit till is.

Tips!

Vill man ha fåglar att titta på utanför sitt fönster, kan man lätt arrangera ett vackert blickfång. Ta en stor gren som fallit till marken och stick ner den i snön. Stick sedan in några äpplen på grenarna. Enkla frökakor kan man göra av

fågelfrön som blandats med smält kokosfett. Blandningen hälls i kakformar och får stelna tillsammans med ett upphängningssnöre. Häng upp kakorna på grenkvistarna. Små fåglarna kommer att gilla dem, garanterat!

A close-up photograph of a snowy owl's face. The owl's beak is wide open, showing its sharp, hooked tip. The feathers around the beak are a mix of white and light brown, with a distinct pattern of dark spots and streaks. The owl's eyes are partially visible, appearing as dark, intense points. The background is a soft, out-of-focus white, suggesting a snowy or high-altitude environment.

DUVHÖK

Duvhöken är ganska hemlig av sig. Men ser den inte ofta. Jakttekniken bygger också på överraskning, bytet hinner inte upptäffa hökens attack som sker med hopdragna vingar. Duvhöken jagar medelstora fåglar, kaniner och harar. Kråkor blir väldigt upprörda när det finns duvhök i närheten och skriker gällt!

Duvhökshonan är stor som en ormråk, hanen ganska mycket mindre. Vingarna är breda och korta, stjärten lång. Bröstitet är strimmigt och på ovensidan är hanfågeln blågrå, honan brunskiftande.

När den flyger slår duvhöken några snabba slag med vingarna och glidflyger sedan.

FOTO: GÖRAN EKSTRÖM

*De mogna bären
är svarta.*

Björnbär nyttigast i världen!

Förutom att de är väldigt goda så är björnbär också laddade med nyttigheter!

Fulla med antioxidanter, fibrer och vitaminer som de är, räknas björnbär till världens allra nyttigaste bär. Förr användes björnbär ofta mot förkylning och olika magbesvär. Vilda björnbär är vanliga i Syd- och Mellansverige. De mognar under sensommaren och sedan brukar de finnas till långt in på hösten.

BJÖRNBÄRSMARMELAD

500 gram björnbär
200-250 gram syltsocker
pressad saft av en halv citron

Lägg björnbären i en kastrull, pressa citronsaften över och låt det koka upp. Tillsätt syltsockret, rör om och koka några minuter tills bären kokat sönder. Ta bort eventuellt skum på ytan. Håll upp marmeladen på väl rengjorda glasburkar.

TEXT: JANNE OLSSON
FOTO: EVA OLSSON JANNE OLSSON

*Björnbärs-
marmelad är
lätt att göra
och smakar
jättegott på
rostat bröd.*

*Björnbär
är goda,
nyttiga
och lätt-
plockade.
Men det
gäller för-
stås att
undvika
alla taggar.*

Brevvänner

Vill du ha brevvännen eller mailvännen?

Skicka ett brev eller mail till AKILA, så får du gratis in en annons i nästa tidning. Berätta lite om dig själv och dina intressen! Skriv också en signatur, plus ditt namn och adress, så skickar vi alla svar till dig!

OBS! Glöm inte skriva din adress i brevet!!!

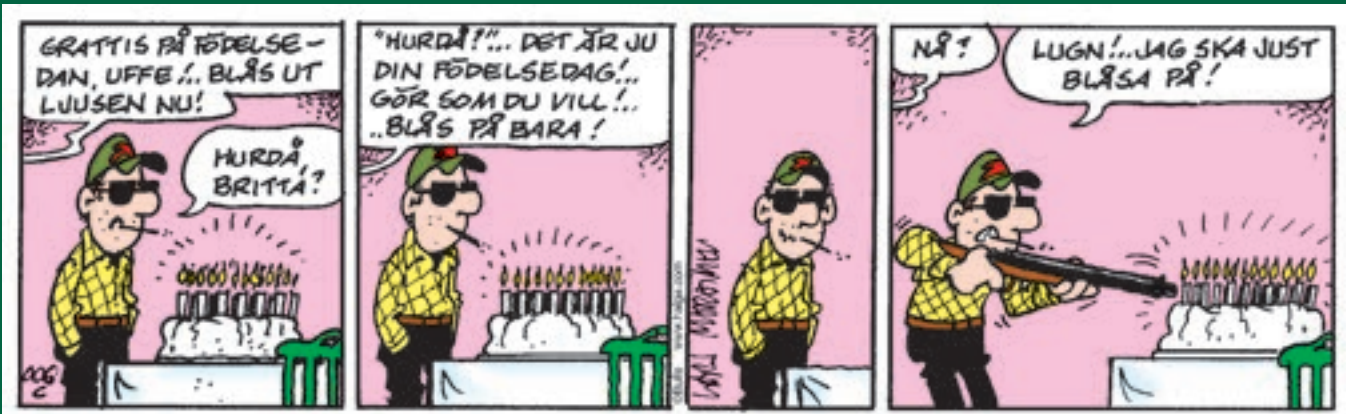
Vill du svara på någon annons?

För att svara på en annons så skriver du ett brev om dig själv och lägger det i ett kuvert som du inte skriver något på, men sätter på ett femkronors frimärke! Lägg kuvertet i ett annat kuvert och skicka det till: **Brevvänner, AKILA, Trolleholm 1267, 268 90 Svalöv.** Märk kuvertet med signaturen och siffran som står under annonsen, så skickar vi brevet vidare till rätt person.

Massor av brevvännen!

På Akilas hemsida finns det massor av tjejer och killar som söker kompisar att skriva till!

Kolla på www.akila.se!

Max knivar är vackra och välgjorda och kan se ut på många olika sätt!

Max är ett snidarproffs!

Max Näslund i norra Skåne var bara fem år gammal när han började snida knivar!

Det var min äldre kusin som började och när han ledsnade så fortsatte jag. Det var hemma hos morfar, berättar Max.

Och det är inga dåliga grejer han gör, med hjälp av kniv, stämjärn, rasp och diverse andra verktyg. Välgjorda knivar i olika träslag och andra material, ibland även med slidor i trä.

Max är nu nio år och har blivit ett riktigt proffs! I stort sett varenda eftermiddag eller kväll tillbringar han i familjens verkstad där även hans pappa håller på och snickrar. Max mamma tillverkar smycken, så det är en händig och konstnärlig familj. Dessutom gör hans morfar bladen till Max knivar.

Vilken är då den viktigaste egenskapen hos en knivmakare?

– Tålmod, säger Max utan att tveka.
– Det blir lätt fel! Då får man antingen börja om igen eller göra en mindre kniv.

Ingen av Max kompisar delar hans intresse, men de är imponerade av hans förmåga och tycker att knivarna är vackra. Inspiration får han av böcker om knivar och från Internet. Varje kniv har han först skissat. I vinter ska han besöka en "riktig" knivmakare och få lära sig nya tekniker.

Max är mycket i verkstaden och knivmakeriet är något som tar tid. Det blir inte så många knivar på ett år.

– Minst fem i alla fall, säger Max, som har börjat sälja sina knivar på mässor och marknader.

Pengarna åker in på banken.

– Jag sparar till en motorcykel.

Tålmod var det ja!

TEXT: MARIE GADOLIN

FOTO: MAGNUS RYDHOLM & MARIE GADOLIN

Max är bara nio år men har redan snidat knivar i sex år!

Max allra första egentillverkade kniv!

När Max börjar på en ny kniv så är bladet fastsatt i ett skruvstöd och Max börjar bearbeta träbiten med rasp och kniv.

Max har börjat sälja sina knivar på mässor och marknader. Pengarna sparar han till en motorcykel!

Rusta dig rätt för isfisket!

Isfisket blir både säkrare, roligare och mer effektivt med rätt utrustning. Att vara rätt klädd så att man inte fryser är avgörande. Flytöverallen är varm och fungerar dessutom som flythjälp om man skulle gå igenom isen.

Isfiske är en härlig och spännande form av fiske. Men för att få fullt utbyte av vinterns äventyr på isarna och för att inte sätta säkerheten på spel gäller det att vara rätt utrustad.

Utan en isborr i gott skick kan fiskedagen bli ordentligt slitsam. Därför bör man före varje fisketur se till att skäret är väl slipat och helst ha ett reservskär med på fisketuren.

Isskopian gör god nytta för att kunna avlägsna issörja ur borrhålet. I synnerhet vid kikkmete, när man fiskar med mormyshka, och när det är kallt och issörjan i borrhålet snabbt fryser.

Stolryggsäck, pimpelskrylla eller något annat behövs för att sitta på. Ett eller helst ett par spön som är anpassade för den aktuella uppgiften också. Saker som påverkar valet av spö är bland annat målet för fisket, djupet på fiskeplatsen och pirkens vikt. Viktigt är förstås också att linan på rullen är färsk. Bäst nappindikationer ger en lina med ljus färg då den syns

bra mot det mörka vattnet i borrhålet. Många hugg känns ju aldrig i spöet utan syns endast på linan.

Olika modeller pirkar samt eventuellt agn bör förstås också finnas med i utrustningen.

SÄKERHETEN

Respekten för farorna med isfiske måste vara med vid varje fisketur. Är man det minsta osäker på isen, måste fisket få anstå till ett senare tillfälle.

Det gäller att vara vaksam och försiktig och komma ihåg att det alltid finns förhållanden och platser på isen som kan vara farliga.

Minst en decimeter tjock måste kärnisen vara för att kunna anses som säker. Eftersom iskvaliteten kan variera

Många hål kan behöva borrar för att hitta fisken, så det gäller att ha god skärpa på skäret.

Med finnlänk och flugsnapper går det snabbt att byta pirk och krok, även med lite frusna fingrar.

Så här enkelt kan man snabbt göra en effektiv pimpelkrok att använda tillsammans med vertikalkirklar.

åtskilligt mellan olika platser, är det viktigt att hela tiden vara uppmärksam och inte nöja sig med att endast kontrollera isen innan fisket startar. För att minska risken att komma ut på för tunn is, kan en ispik som man stöter i isen framför sig användas.

I utrustningen för isfisket ska också isdubbar och livlina ingå. Isdubbarna ska alltid hänga runt halsen och även livlinan ska ligga lätt åtkomlig.

Flytoverallen, som både klarar att värma på isen och fungera som flythjälp om olyckan skulle vara framme, blir allt populärare bland isfiskare och är ett bra hjälpmedel.

Man bör också alltid fiska i sällskap med någon. Aldrig ensam!

TEXT & FOTO: JANNE OLSSON

Tips i vinterkylan!

Man måste tänka på att skydda sig både mot solen, vinden och kylan under vintern.

Vinterkylan kan vara riskabel, det gäller att klä sig rätt.

Lager-på-lager-principen är ett bra sätt att skydda sig och man kan då lätt anpassa klädseln efter aktiviteten man håller på med. Vid hård fysisk ansträngning är det bättre att ha tunna kläder med ett vindsyddande lager ytterst och när man rastar så sätter man på sig ett tjockare och varmare lager, till exempel en dunjacka.

FÖRFrysning

Att söka lä vid vilopauserna tjänar man på då vinden är stark. Det behövs inte mycket vind innan den känns och framför allt kyler ner. Köldskador är ett problem under vintern. Ansikte, händer och fötter är mest utsatta.

Kalla fötter och händer brukar man känna ganska snabbt, det gäller bara att bry sig i tid, som att byta vantar eller raggsockor i kängorna och hålla igång kroppen så att man blir varm igen, till exempel springa på stället.

Köldskador i ansiktet är värre, för där finns inga varningssignaler som man märker själv. Kompisar kan hjälpa varandra att hålla koll på varningstecken som vita fläckar i

ansiktet! Det gäller att snabbt värma de vita fläckarna med en bar varm handflata, men gnugga inte. Försök sedan att komma in i värmen så fort som möjligt!

SOLSKEN

Vintersolljus uppskattas ju av de allra flesta, men även det måste man ha lite koll på. Man kan drabbas av snöblindhet som beror på för mycket ljus in i ögat. Solstrålarna reflekteras i den vita snön och färdas man över stora vita vidder under lång tid, så är risken för snöblindhet stor. Därför behöver man solglasögon typ tonade skidglasögon med UV-skydd.

VÄTSKA

Vätskebrist är även det ett problem på vintern. Visserligen kanske man inte svettas så mycket som på sommaren, men det försvinner ändå en hel del vätska speciellt vid hård ansträngning.

Tänk bara på hur det "ryker" ur vår näsa och mun vid kalla dagar! Det är ju faktiskt vattenånga som syns och den kommer från vår kropp.

Lagom varm dryck i en termos är ett bra sätt att undvika uttorkning på vintern.

TEXT & FOTO: LEIF GUSTAVSSON

Grattis ni vann!

I Akila nr 5/2009 lottade vi ut tio exemplar av boken *Rovdjur* av Anna Roos. De lyckliga vinnarna är:

Edvin Zetterwall, Gällö
Felix Loge, Västerhaninge
Noel Karlsson Lindh, Forshaga
Emelie Larsson, Ed
Amanda Pettersson, Säffle

Simon Arnesson, Kyrkhult
Maja Persson, Lingham
Förskolan Eira, Kristinehamn
Emma Sjögren, Taberg
Oskar Karlsson, Rottne

Grattis allihopa!

Rödräven varnar med svansen

Så här håller räven sin svans när allt är lugnt!

Kungsörnen hör till rödrävens naturliga fiender. Räven har ett speciellt sätt att varna för anfällande örn, den pekar rakt upp i luften med sin svans!

Normalt går rödräven med sin svans hängande neråt. Ett tecken på att en räv känner sig hotad av något i omgivningen är att den går med svansen rakt upp i luften. Kanske vill den på så sätt visa sin dominans, kanske är det ett sätt att i tid bli varnad vid anfall ovanifrån.

Här är det först en kungsörn som får räven att hålla svansen högt. Hotet får räven att reagera och den blir också attackerad ovanifrån. Skärmytslingen slutar med att det är räven som får ge sig.

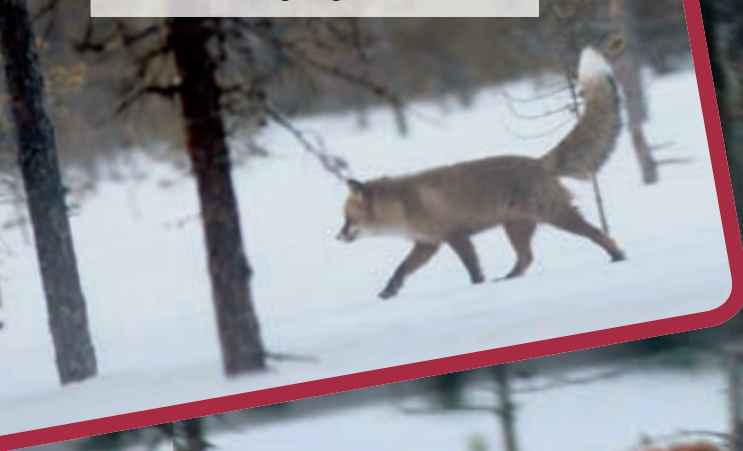
Någon dag senare är det en havsörn som får räven att reagera med att höja svansen.

Den här gången händer det ingenting, räven blir inte anfällden och havsörnen verkar mest irriterad på en närgången korp.

TEXT & FOTO: CONNY LUNDSTRÖM

Nu är det fara å färde! Antingen försöker räven göra sig större och mer imponerande genom att hålla upp svansen, eller så är detta en varningssignal.

Örnen anfaller och räven får ge sig!

Ny fara på gång! Nu är det en havsörn i en tall som räven varnar för.

Men havsörnen har annat att tänka på, den blir mobbad av en närgående korp.

Taxvalpen Ozzy - en stor personlighet i liten förpackning!

Första året med Ozzy

Det hela började i bilen på väg till Göteborg. Vi skulle titta på taxvalpar och skojade om att vi borde döpa en hund från Göteborg till Kal eller Osborn...

Vi kom fram och bekantade oss med de fyra valparna och deras mamma som hette Kylie. Uppfödaren brukade döpa sina hundar efter artister. Vi frågade vad den lilla mörka hanen hette, han som vi tyckte var så mysig. Ni må tro att vi blev förvånade när de sa Ozzy Osbourne! Så fick det bli, vi bestämde oss där och då för att Ozzy skulle bli vår första tax. Ett par veckor senare hämtade vi hem honom.

Små valpar sover mycket, ofta och länge.

Vad är detta konstiga vita på marken?

Första gången på hundtrimmet!

Ozzy sover gärna ihop med sin nya spanielkompis Molly.

Ozzy tappar sina mjölk-tänder och det nya sax-bettet fungerar bra!

litykurs med honom. Vi har också tränat vanlig vardagslydnad och han sköter sig bra. Med hjälp av klickerträning har vi lärt in ett par trick.

LEVDE RÖVARE

Han blev snabbt kompis med vår gamla springer spaniel Freja och de busade en hel del. Han lärde sig att gå i koppel och komma när vi visslade eller tutade i jakthornet. Ozzy var med mig på kontoret på dagarna, där levde han rövare bland återvinningspapper och kartonger, på eftermiddagarna lekte han med barnen. Vi märkte snart att han var en riktig liten gosegris! Mysigt att ligga nära och bli kliad på hakan!

Ganska snart började vi lägga lätta blodspår åt honom. Första korta och raka, sedan längre och svårare med svängar och bloduppehåll. Han lärde sig snabbt att det var roligt att spåra. För att få ännu bättre lydnad och kontakt gick vi en agi-

NY KOMPIS

Under hösten dog tyvärr Freja och Ozzy blev ensam ett par månader innan yrväddet Molly kom in i hans liv. Molly är en cocker spaniel av jakttyp och full av energi! Ozzy framstod snart som en gammal farbror med mustasch jämfört med Molly. Men de har väldigt roligt ihop och tycker mycket om varandra. Förhoppningsvis ska de komplettera varandra som jakthundar i framtiden. Ozzy som drivande hund och Molly som apportör.

Man märkte tydligt skillnaden på dem båda i somras. Ozzy tog gärna egna utflykter i skogen men gillade inte direkt att gå i vattnet. Molly höll sig kring oss i skogen och kastade

Att bada i sjön var inget som Ozzy tyckte om, men han lärde sig.

Ozzy har ställt till med en del bus under sitt första år, bland annat slaktat en dun-kudde, helt ovetande om alla synliga bevis...

Ozzy har gått på spårkurs!

Ozzy har också gått på agilitykurs!

sig gärna ut i vattnet! Det är full fart på båda två utomhus på promenader och i hundgården, men de kan även koppla av inomhus.

DUKTIG I SKOGEN

Ozzy växte snabbt in i sin vuxna taxkropp, tappade tänder och fick ett perfekt saxbett, som verkligen gjorde skäl för namnet! Han knipsade lätt av snören till gymmapåsar, remmar, koppel och annat med sitt "saxbett"! Han busade även en del när han blev lämnad ensam och sedan fick han extra hjälp av Molly också. Så numera får de hålla till i köket när de är ensamma. Med pennburken utom räckhåll!

Under hösten har han fått börja driva rådjur på riktigt! Han är mycket duktig säger husse. Driver lagom länge och har ett bra skall. Än har han inte skjutit något rådjur för Ozzy, men det är väl bara en tidsfråga!

TEXT & FOTO: MARIE RYDELL

Det var ett äventyr att vara med och fiska!

SPANARNA

"Love & Tove och livets gång"

Det är kallt. Snön yr. Vinden viner. Det går inte att vara ute. Tove sitter inne och läser..

en liten spindel har också dragit sig in i värmen...

ssch

Den spatserar fridfullt i fönstret. Ser sig omkring. Stannar och tittar ut på området. Tänker nog att den är en lyckans ost som bor hos Tove i vinter.

Suck...

Sluta tramsa Love! Suck..

Spindeln går lugnt vidare. Märker han inte faran? Hallå! Spindel! SE UPP!

Försent! En hus-spindel äter upp den!

Öörk. Vad ACKLIGT!

Tja, Det är livets gång

Det var Min lillspindel. Jag slår ihjäl mördaren!

NEEJ .STOPP! slår man ihjäl en spindel så... börjar.. att.. regna.. Då försvinner snön!!

vinter!

ge oss vår!

Jag vill ha Vår!

POSTTIDNING B
Medlemsservice
c/o ISY Informationssystem AB
Furuviiksringen 10
SE-302 44 Halmstad

FOTO: GUNNAR NILSSON

Sex nummer av AKILA kostar bara 180 kronor!

I AKILA får du svar på dina frågor
om djur och natur!

JÅ TACK, JAG VILL HA AKILA I ETT ÅR!

Namn

Gata

Postnr och postadress

Telefon:

Personnummer (10 siffror):

Målsmans underskrift om du är under 18 år

För prenumerationer utanför Sverige tillkommer postens gällande portokostnader.

Dessutom innehåller AKILA tävlingar, Hälgeserier, djuraffisch, reportage och mycket annat kul och lärorikt!

För att få tidningen hem i din egen brevlåda så fyller du i kupongen på den här sidan och skickar den till:

Medlemsservice
c/o ISY Informationssystem AB
Furuviiksringen 10
SE-302 44 Halmstad

Eller maila uppgifterna till
akila@publicum.se

Det går också bra att ringa
035-19 75 26 eller fylla i kupongen på
hemsidan: **www.akila.se**